

FORMAAT

WERKPLAATS VOOR PARTICIPATIEF DRAMA

T 010-452 40 45

F 010-452 54 65

E info@formaat.org

Westzeedijk 513

Rotterdam

WWW.FORMAAT.ORG

Formaat is een organisatie die werkt aan empowerment van mensen in een achterstandspositie, participatie van mensen die onvoldoende aan de samenleving deelnemen, bewustwording van mensen m.b.t. mensenrechten, grondrechten en waarden & normen en dialoog tussen burgers onderling c.q. tussen burgers en overheid. Formaat doet dit door middel van allerlei vormen van Participatief Drama.

Legislatief Theater
met verstandelijk gehandicapten

JOKEROPLEIDING

2010 / 2011

Het door Augusto Boal ontwikkelde TvO (Theater van de Onderdrukten) is ons basisgereedschap. Met Beeldentheater worden maatschappelijke problemen geanalyseerd en verhalen verteld. Forumtheater biedt de mogelijkheid om op zoek te gaan naar alternatieven voor steeds terugkerende mechanismen. Via Rainbow of Desire ontdekken mensen hun innerlijke belemmeringen en krijgen inzicht in hoe ze te overwinnen. Legislatief Theater geeft mensen een politieke stem en via de Esthetiek van de Onderdrukten vinden mensen aan de onderkant van de samenleving een krachtig uitdrukkingmiddel.

Deze processen worden begeleid door de Joker. De Joker onderzoekt, activeert, stimuleert dialoog, zet aan tot nadenken én handelen. Een Joker begeleidt workshops, geeft cursussen en trainingen, en maakt voorstellingen. Tijdens het inspring gedeelte van een voorstelling is de Joker de ceremoniemeester; hij of zij stimuleert en kanaliseert de dialoog tussen de zaal en het podium.

In deze opleiding leer je in 7 modules verschillende participatief drama-technieken en toepassingsmogelijkheden. Aspirant jokers worden naar een volwaardig jokerschap begeleid.

VOOR WIE?

Voor iedereen die op wat voor manier dan ook werkt met groepen en bezig wil zijn met de humanisering van de samenleving en geïnteresseerd is in het gebruiken van drama en theater als hulpmiddel bij dialoog en sociale activering; welzijnswerkers, groepsleiders, ervaringsdeskundigen, theatermakers, leerkrachten, jongerenwerkers.

De cursus is praktijkgericht, d.w.z. dat de inhoud mede bepaald wordt door de inbreng van praktijkervaringen door de deelnemers. Van cursisten wordt verwacht dat zij zelf praktijkervaringen opdoen. Dat kan door Participatief Drama toe te passen in de eigen werksituatie of daarbuiten activiteiten met Participatief Drama op te zetten.

LOCATIE

Formaat, Werkplaats voor Participatief Drama, Westzeedijk 513, 3024 EL Rotterdam

INSCHRIJVEN

Inschrijven kan via het bijgevoegde inschrijfformulier. Er is - onder voorwaarden - een beperkt aantal plaatsen beschikbaar tegen een gereduceerd tarief. Als je hiervoor in aanmerking wilt komen, kun je hierom verzoeken. Het minimum aantal deelnemers is 12, het maximum is 24 deelnemers.

INHOUD

De Jokeropleiding bestaat uit 7 modules die ook los van elkaar gevolgd kunnen worden.

I PARTICIPATIEF DRAMA

Een introductie in 6 dagdelen

Deze module behandelt de introductie van de werkvormen Beeldentheater en Forumtheater en besteedt aandacht aan het ontwikkelen van scènes vanuit beelden.

DATA, TIJD EN KOSTEN

29 september t/m 1 oktober 2010.
10.00 tot 16.00 uur.

De prijs voor de module is € 420,00.
(het gereduceerde tarief bedraagt € 252,00)

II FORUMTHEATER

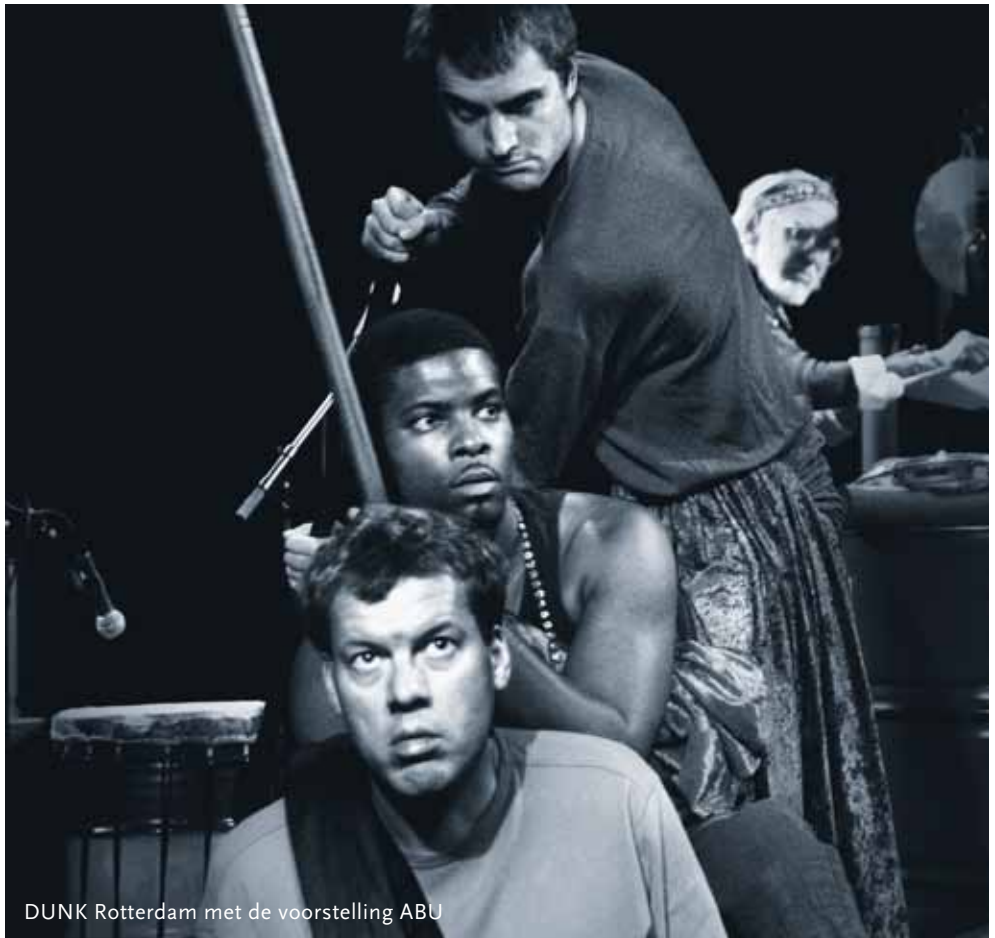
Scènes maken voor workshops en voorstellingen

Van alle werkvormen van Participatief Drama is Forumtheater de meest aansprekende en theatrale. In deze module leer je de basisvaardigheden voor het maken van een goede forumscène, die het publiek in actie brengt. Je leert onder andere hoe je informatie uit een groep deelnemers naar boven krijgt over hun eigen onderdrukkingssituaties, en hoe je deze informatie vervolgens omzet naar een theatrale vorm (het anti-model) die herkenbaar is voor je publiek. Om aan deze module mee te kunnen doen is basiskennis vereist van Forumtheater en Beeldentheater.

DATA, TIJD EN KOSTEN

9 t/m 13 november 2010.
10.00 tot 16.00 uur.

De prijs bedraagt € 695,00
(het gereduceerde tarief is € 420,00)

DUNK Rotterdam met de voorstelling ABU

III DE KUNST VAN HET JOKEREN

Deze tweedaagse module richt zich op de vaardigheden van de Joker die voor een groep staat en stelt de eerdere ervaringen van deelnemers centraal. Aan de orde komen onder andere: hoe begin en eindig je een Forum, welke vragen stel je niet en welke wel, wat is je grondhouding, hoe communiceer je met acteurs, hoe ga je om met "moeilijk" publiek en hoe stimuleer je interventies.

DATA, TIJD EN KOSTEN

10 en 11 december 2010.
10.00 tot 16.00 uur.

De prijs voor de module is € 280,00
(het gereduceerde tarief bedraagt € 168,00)

IV SLIMM!

Participatief Drama en normoverschrijdend gedrag

Slimm! is een programma voor mensen die strafbare feiten hebben begaan of normen hebben overtreden. Het is door Formaat bewerkt tot een traject voor gedetineerden onder de titel Mooi Verhaal. Ook kan Slimm! worden ingezet na de detentie, in resocialisatie- en reïntegratietrajecten. Daarnaast is er een versie voor jongeren ontwikkeld die o.a. ingezet kan worden bij de bestrijding van vandalisme, problemen met alcohol- en drugsgebruik en bij de preventie van machtsmisbruik.

DATA, TIJD EN KOSTEN

20 en 21 januari 2011.
10.00 tot 16.00 uur.

De prijs voor de module is € 280,00
(het gereduceerde tarief bedraagt € 168,00)

V MORELE DILEMMA DISCUSSIE METHODE (MDDM)

Moreel redeneren => Moreel handelen

Het vertalen van maatschappelijke conflicten naar morele dilemma's doorbreekt het stereotype denken van mensen die maar één oplossingsrichting zien. MDDM, zo is wetenschappelijk aangetoond, stimuleert de morele ontwikkeling. Door een theatrale omzetting van MDDM naar Forumtheater kan ook het moreel handelen worden onderzocht. Waarden en normen worden op die manier tastbaar. Formaat gebruikt MDDM overal waar morele vraagstukken aan de orde komen. Het is een waardevolle en praktische aanvulling op het instrumentarium van de joker. MDDM is een gesprekstechniek die met drama een extra dimensie krijgt.

DATA, TIJD EN KOSTEN

3 en 4 maart 2011.

10.00 tot 16.00 uur.

De prijs voor de module is € 280,00

(het gereduceerde tarief bedraagt € 168,00)

VI RAINBOW OF DESIRE

De Regenboog van Verlangens is een werkvorm van het TvO waarbij het individu centraal staat. Daarbij wordt vooral gezocht naar de "politieagenten in je hoofd" (cops-in-the-head), die mensen ervan weerhouden zich zo te gedragen als ze zouden willen. Het uitbeelden van en het in dialoog treden met deze politieagenten wordt o.a. gebruikt in drama-therapie. Formaat zet Rainbow-technieken in bij projecten en processen waarin het om de persoonlijke ontwikkeling en het overwinnen van blokkades van de deelnemers gaat.

DATA, TIJD EN KOSTEN

14 en 15 april 2011.

10.00 tot 16.00 uur.

De prijs voor de module is € 280,00

(het gereduceerde tarief bedraagt € 168,00)

VII ORID

Observatie–Reflectie–Interpretatie–Doen

Deze evaluatie- en planningstechniek komt oorspronkelijk uit het bedrijfsleven en wordt intussen veel gebruikt in het ontwikkelingswerk. Met ORID kan optimaal gebruik worden gemaakt van de collectieve kennis in groepen. Omdat het vooral een mondelinge methode is, is hij ook toegankelijk voor mensen die schriftelijk minder taalvaardig zijn. Tegelijkertijd stimuleert de ORID alle vier de deelaspecten. Vooral het feit dat een ORID altijd eindigt met een besluit tot handeling zorgt voor de verwantschap met Participatief Drama. Formaat zet de ORID in bij groepsprocessen maar ook bij interne evaluaties met medewerkers.

DATA, TIJD EN KOSTEN

27 mei 2011

10.00 tot 16.00 uur.

De prijs voor de module bedraagt € 155,00

(het gereduceerde tarief is € 93,00).

Under Pressure, Forumtheater voor het voortgezet onderwijs

TRAINERS

Luc Opdebeeck is Artistiek leider bij Formaat en werkt sinds 1989 met Participatief Drama. In zijn huidige functie is hij verantwoordelijk voor de methodische kwaliteit van de activiteiten van Formaat, geeft supervisie en verzorgt trainingen. Ook in het buitenland geniet hij als trainer bekendheid en was o.a. actief in Spanje, Kroatië, Servië, Moldavië, Zuid-Afrika, Laos en India. Hij is co-auteur van het boek "De Mens in de Hoofdrol - handleiding Participatief Drama".

Karen Bevers is sinds 2004 werkzaam bij Formaat en de laatste jaren actief als Joker van Forumtheatervoorstellingen, Theaterateliers met jongeren en workshops. Vanaf 2008 is zij betrokken bij de opzet en uitvoering van de Jokeropleiding. Karen studeerde psychologie en volgde daarna de opleiding tot theatermaker aan de Amsterdamse Theater Academie.

Hanna Trap studeerde Culturele Antropologie en Sociologie en werkt sinds 2006 met Participatief Drama. Bij Formaat is zij vooral werkzaam als Joker van Theaterateliers waarin gewerkt wordt met mensen met een psychosociale of psychiatrische achtergrond en is sinds 2009 betrokken bij de uitvoering van de Jokeropleiding.

MASTERCLASSES

Formaat hecht veel waarde aan internationale samenwerking en uitwisseling. Aanvullend op de Jokeropleiding organiseren wij daarom masterclasses, gegeven door gerenommeerde Jokers uit de wereld. Eerder waren Hector Aristizabal (Colombia/ USA), Augusto Boal (Brazilië), Sanjoy Ganguly (India), Barbara Santos (Brazilië), Julian Boal (Frankrijk) en Tim Wheeler (Engeland) te gast bij Formaat.

De eerstvolgende masterclass wordt verzorgd door Adrian Jackson, directeur en artistiek leider van Cardboard Citizens uit Engeland, op 30 en 31 oktober 2010. Informatie hierover is te vinden op onze website.

DATA

PARTICIPATIEF DRAMA	29 sept. t/m 1 okt. 2010
FORUMTHEATER	9 t/m 13 november 2010
DE KUNST VAN HET JOKEREN	10 en 11 december 2010
SLIMM!	20 en 21 januari 2011
MDDM	3 en 4 maart 2011
RAINBOW OF DESIRE	14 en 15 april 2011
ORID	27 mei 2011

METHODIEK

De basismethodiek TvO wordt door Formaat steeds weer aangepast aan nieuwe situaties. Dit leverde veel vernieuwingen/ aanvullingen op, zoals: de introductie van MDDM in het Forumtheater (2000), nieuwe concepten voor Legislatief Theater (v.a. 2001), een aanpassing van Slimm! voor het werken in detentie (2002), het gebruik van Beeldentheater als voorstellingsmethodiek (2003), de introductie van Forumtheater in de sportwereld (2003), in het Cluster 4-onderwijs (2004), Justitiële Jeugdinstellingen (2005) en het jongerenwerk (2005), de aanpassing van Slimm! voor het onderwijs (2005) en vrouwengevangnissen (2006), en de ontwikkeling van Participatief Drama als reïntegratiemethodiek voor dak- en thuislozen en mensen met een psychiatrische achtergrond (2006).

Het werk van Formaat viel al een aantal keer in de prijzen: Het project "Kijkdoos" won de Samen Sociaal Prijs 2002 van de Provincie Zuid-Holland. Met de voorstelling "Wagenziek" werd Formaat medewinnaar van de Hein Roethofprijs 2003. Een nominatie voor de kinderkroon 2005, de ereprijs van de stichting Kinderpostzegels Nederland, kreeg Formaat voor de voorstelling "Vieren". Met het project "De Mens in de Hoofdrol" won Formaat de RIBW Alliantie Trofee 2006. In 2007 was Formaat mededinger naar een 3-jarige samenwerking met Shell Cares met het project "Home & Away" en in 2008 won Formaat de Samen Sociaal Prijs van de Provincie Zuid-Holland voor het project "DUNK".

AANBEVOLEN LITERATUUR

DE MENS IN DE HOOFDROL	€ 25,00
Luc Opdebeeck & Ronald Matthijssen	
GAMES FOR ACTORS AND NON-ACTORS	€ 40,00
Augusto Boal	
THE RAINBOW OF DESIRE	€ 42,00
Augusto Boal	
THEATRE FOR LIVING	€ 30,00
David Diamond	

Deze boeken kunnen via Formaat worden geleverd en worden indien voorradig op de eerste cursusdag uitgereikt.

